

za vsako vreme je imel svoja posebna znamenja in skoro vsaka skala in vsak vrh po Nanosu je bil poseben pripomoček k vsej tej vednosti. Ako je Matevža noga bolela, rekel je, da ga je krota brenila, po obrazu ga je sova opraskala, hlače raztrgane mu je krt preril. Nam mladini se je to vse kaj čudno zdelo, Janeza je pa jezilo, in dostikrat ga je zavrnil, zakaj tako pravi, kar ni nič; Posežec je pa Janezu odgovoril, da naj miruje, kajti sicer mu bode tako naredil, da nikdar več ne bode zajca ubil.

Ali Matevž je imel naglavni lovski greh nad seboj in ko ni družega nič pomagalo, rešil se je Janez vselej s tem, da jo je na ta greh zasukal. Matevž je namreč jedenkrat pri Čenčkovih dolgo v noč vasoval in potem po ulici šel proti Ubeljskemu. Ravno tisto jesen je hodil tudi medved z Nanosa na polje in ko Matevž pride do srede ulice med veliko cesto in ubeljsko potjo, skoči medved skozi preseko in ravno pred njega. Matevž hitro naproži, pomeri, ustreli in dobro zadene, kajti že onkraj ulice je padla in poginila Valavsova krava, ki je čez noč na paši ostala in v temni ulici Matevža premotila in v nesrečo spravila. Ta madež je obvisel na sicer previdnem Matevži in zlobni Janez je le prerad Matevžev dovtip s tem zavrnil, da je povedal, kako je Matevž že rogatega medveda ubil. Nesreča je bila to za Matevža, ki se je takrat pogumnega pokazal, v tem ko bi se bil marsikdo drug tako prestrašil, da bi bil celo še puško pozabil in potem pa pravil, da je medveda videl, pa da je bil predaleč ali pa da je le prehitro čez ulico skočil. Prave sreče Matevž že itak ni imel, sicer bi bil tudi zlato svetinjo nosil, tako jo je pa samo zaslužil; nosil jo je pa nekdo drug. To se je dogodilo tako:

Najdražja kupica vode na svetu.

Spisal dr Fr. Simonič.

Pred dvesto leti razprostirala se je velika Rusija samo na severu do morskih obal z jedinim pristaniščem Arhangelskim, ki je le par mesecev v celem letu ladijam pristopno, ves drug čas pa je krije ledena odeja. Na jugu in zapadu zapirala sta Rusu

pot v tuji svet mogočna soseda: ob Črnem morji čili Tatar pod vlado silnega Turka, k baltiškimi zalivom pa severni velemožnik Šved. Veleumni car Peter Veliki premotril je z bistrim duhom svojim to neugodnost ter težil z vso močjo za pripravno morskotjo v svojo prostrano deželo. Na jugu si je pridobil Azov, v severo-zapadu po dolgoletnih vojskah obale finskega zaliva. Blizu ustja široke reke Neve, ki se steka v rečni zaliv, izbral si je car mali otok ter ga utrdil. Na tem otoku še zdaj stoji trdnjava Petrogradska. Po nizkih obrežjih se zdaj razprostira imenitna prestolnica mogočnega carstva.

Velikanski so bili napori, na teh močvirnatih tleh pozidati varno selo, ker je mogočna reka vzpomladi redoma poplavljal nizki obrežji. Iz silnih daljav notranje Rusije zvažala je tema „črnega naroda“ — kakor Rus ubogo trpeče ljudstvo svoje zove — prst in kamenje. Ali v kratki dobi povzdignila se je najmlajša prestolnica evropska, v kar jo je že Peter Veliki sam v 25. letu svojega vladanja 1713. leta odbral — v blizu najponosnejše mesto evropsko, polno velikanskih palač, kakor jih v tako ogromnih razmerah nima nobeno drugo mesto na svetu. Imenitni popotnik J. G. Kohl trdi, da marsikaterega zasobnika palača Petrogradska ni menj obsežna in veličastna, kakor staroslavni prestolni grad cesarski na Dunaji.

Reka Neva je veličastnemu Petrogradu ne le vse, kar so drugim mestom njihove reke, nego še veliko več. Nevina voda je čista, temno zelena, kakor so le gorske vode, ker se je v velikem Ladoginem jezeru do dobrega očistila. Po Petrogradu se razliva v množini strug in strugic, kojih največje: Velika in Mala Neva, Velika in Mala Nevka, so dovolj globoke za silne parobrode. Po otokih — med njim največji Vasiljski in Petrogradska stran, Kameni, Petrovski in Krestovski ostrov itd. — razširja se mesto, a levo obrežje zvano velika stran, tik Neve osredje celega mesta z admiraliteto in „zimmim dvorcem“ — pretekajo umetni vodotoki, kakor Mojka, Fontanka, Ligovka in drugi. Petrograd nima nobenega studenca, ker vlažna tla dajejo le grdo skvarjeno vodo; nima pa tudi vode po hramih napeljavane, kakor je navadno po velikih mestih. Za vodo jim služijo posebni vozovi, ki v jednomer dovažajo čisto rečnico v poslopja. Ker je Nevina voda tako čista in zdrava, veseli se je vsak Petrogradčan prišedši s pota domov, ako ne ceni še više narodnega „kvasa“ — umetne, pivu podobne domače pijače. Za carom Aleksandrom I.

so jo na vseh potovanjih v steklenicah dovažali, kakor za našo cesarico v grad Gödöllö na Ogersko lepo studenčnico Schönbrunsko!

Petrogradski letni čas je zelo kratek, ker silna zima traje tam celih 6 mesecev. V vročem poletju posebno meseca junija in julija zibljejo se noč in dan nebrojni čolnici in ladijice pod najjasnejšim modrim nebom. Vešči popotniki nam zatrjujejo, da razkoš takih petrogradskih večerov preseza ono slavnoznanih beneških nočij in da kaj jednacega zastonj iščeš križem sveta. V ugodnem milem zraku uživaš tam dražestva prirode in umetelnosti. Vsi na morji mogočni narodi so v izbornih čolniških zastopani. Veseli ruski brodar rahlo speva svojo miloglasno pesen, z bogataških ladijic pa se glasé umetno zbrani pevski zbori, najslajša godba, čarobni rog presvira divne zvoke svoje v prekrasno noč. . . Hitro minejo ugodni dnevi in Neva se zavije v ledeni plašč. Nekako v sredi novembra zmrzne reka in ostane zamrzna do letnic, nekako do prve polovice aprila. Radi hude zime je led ves čas tako močen, da ni treba mostov, ki so zatorej čez široke struge na ladije stavljani, da jih pred ledom lahko razderejo, le jedini veliki Nikolajev železni most je stalno razpet čez Veliko Nevo na Vasiljev ostrov, da veže one strani z osrednjem mesta tudi v nevarnih časih tajajočega se ledu. Vzpomladi vse željno pričakuje odplavo ledú. Dan za dnevom stavijo se visoke svote, kdaj bode led odplul, tako se vse zanima. Dokler ni bilo železnic, čakal je še željneje vsakdo rešenja, vsakdo novosti iz zapadnega sveta; vendar še zdaj je odhajanje ledú, ki žuga mestu s poplavo, dovolj zanimljivo. Če voda nenavadno in preteče narasta, naznanjajo topovi na Vasiljskem ostrovu nevarnost prebivalstvu, kakor postavim tudi na Dunaji, ako poplava preti nižjim ležam ob Dunavu, posebno Leopoldovemu mestu. Kakor hitro pa se je Neva ledene odeje znebila, zagrmijo topovi v trdnjavi, poveljnik nastopi ladijo in se prepelje v kljub posameznim pločam ledu na nasprotno stran k zimmemu dvorcu, to je prestolni palači carski. V reci zajame kristalno čašo čiste vode ter jo nese carju poročat veseli dogodek kazaje mu labud-ladijo svojo, ki je prva preplula oproščeno reko. Car vzame kupo in jo izpije na zdravje Petrogradu ter jo vrne običajno s suhim zlatom napolnjeno poveljniku, ki je od leta do leta z večjo kupo dohajal, dokler ni vladar daru določil na 200 (reci: dve sto) zlatov, kar je vsekako še carski dar in gotovo najdražja kupica vode na svetu!

